

Föreningen Islandssamlarna
c/o Runeborg
Birger Jarlsgatan 66
114 20 Stockholm

Rapport oktober 1974 18
(Höstlövet)

Löven faller och dagarna blir kortare. Alltså blir kvällarna längre och vi får alla mera tid att ägna åt vår hobby.

Hösten började strålande, åtminstone här i Stockholm, med den verkligt förnämliga utställningen Stockholmia - 74. Ett kort referat som närmast berör våra områden följer nedan.

Vi hade också nöjet att vid Stockholmsavdelningens sammanträde den 25/9 på hotell Reisen träffa ett 20-tal av våra vänner från Félag Frímerkjasafnara. Ett 40-tal av vår egen förenings medlemmar hade även infunnit sig och det blev en verkligt glad och trevlig afton. Föredrag hölls av två av föreningens medlemmar om nummer- resp. bro-stämplor. Lasse Ingemann visade sin samling avarter, Hegland kron-, Hanner nummer- och Runeborg bro-stämplor.

Jag vill här även meddela att Föreningen Islandssamlarna i somras inbjöd Félag frímerkjasafnara att bli icke betalande medlem i vår förening. Den 19 september erhöll vi ett brev från FF:s ordförande Halldór Sigurthórsson och sekreterare Hermann Pálsson där det bekräftas att även vår förening invalts hos dem på samma villkor och där vår förenings medlemmar inbuds att delta på deras möten. De uttrycker också sin förhoppning att vårt samarbete skall ge gott resultat för båda parter. Därom äro vi förvissade och instämmer tillfullo häri.

Sekreteraren

Medlemsför-
teckningen
m.m.

Med denna rapport sändes den nya medlemsförteckningen, som vi tidigare aviserat. Den kunde ha blivit ännu bättre, om alla medlemmar fyllt i och skickat in de lappar med uppgifter om sig själva och om sitt samlingsområde, som vi sände ut i våras. För inte mindre än 77 av totalt 250 medlemmar kan vi av denna orsak inte ange samlingsområde och specialisering, och dessutom är kanske andra uppgifter fel eller föråldrade för dem, trots att vi i dessa fall arbetat hårt med kollationering mot telefonkataloger, postnummerförteckningen och andra källor. Av de 77 är inte mindre än 47 göteborgare!

Som många redan sett av adressetiketterna, har vi infört ett tillägg till medlemsnumren i vissa fall:

G efter numret betyder "medlem av Islandsklubben i Göteborg"
S " " " " "medlem av Stockholmsavdelningen".

I medlemsförteckningen har dessa bokstäver av rent utrymmesskäl satts under numren, men annars skall de stå efter numren som på adressetiketterna.

Många synes inte ha klart för sig i vilket förhållande Föreningen Islandssamlarna och Islandsklubben i Göteborg står till varandra (bl.a. har en alltför snäll medlem betalat in avgift till båda - dubbelbetalningen är redan restituerad). Vi skall försöka förklara. Alla är Ni medlemmar i Föreningen Islandssamlarna, som är "riksförening".

I Göteborg finns en förening vid namn Islandsklubben i Göteborg, och alla medlemmar i denna klubb är kollektivt anslutna även till Föreningen Islandssamlarna. Göteborgsklubbens medlemmar betalar in medlemsavgift enbart till denna klubb, men den betalar sedan till Föreningen Islandssamlarna en del av den erhållna medlemsavgiften (f.n. 10 kr av de 15 kr som Göteborgsklubben uppbär). De flesta medlemmar i Göteborgsklubben bor i Göteborg med omgivningar, men klubben har också medlemmar på andra håll, se statistiken nedan.

I Stockholm finns ingen lokalklubb. Däremot räknar vi med en Stockholmsavdelning, till vilken alla medlemmar som bor i det område som omfattas av Stockholmsdelen av telefonkatalogen obligatoriskt hör. Det enda speciella med Stockholmsavdelningen är att dess medlemmar betalar högre medlemsavgift än medlemmar i landet i övrigt och utanför Sverige (15 kr i stället för 10 kr), vilket är motiverat av att de har större möjlighet att deltaga i föreningssammanträdena i Stockholm, vilka givetvis drar vissa kostnader.

I detta sammanhang kan det nämnas, att medlemsavgifterna är så lågt satta, att de inte ens räcker till för framställningen av och portot för dessa rapporter med bilagor. Underskotten täcks av de överskott, som föreningen lyckats uppnå på sina auktioner.

Så en medlemsstatistik byggd på den nya medlemsförteckningen:

	Föreningen exkl. Gbgs- klubben	Göteborgs- klubben	Totalt
Bosatta i:			
Stockholm med omnejd	52	-	52
Göteborg med omnejd	-	112	112
Sverige i övrigt	47	10	57
Danmark	9	1	10
Färöarna	1	-	1
Island	7	1	8
Norge	5	-	5
England	2	-	2
Schweiz	1	-	1
Spanien	1	1	2
	<hr/> 125	<hr/> 125	<hr/> 250

Islands-exponaten på Stockholmia

Många av våra medlemmar hade tillfälle att besöka Stockholmia, men för dem som icke kunde göra det skall här lämnas en kort beskrivning av Islands-exponaten. Även "våra" områden Grönland, Färöarna och Danska Västindien var representerade av flera exponat vardera - DVI bl.a. genom vår medlem Folke Löfström - men vår reporter är icke tillräckligt kunnig för att rättvist beskriva dem.

Av föreningens medlemmar utställde Bernhard Beskow, Lars Ingemann, Folmer Østergaard och Bent Ingemann inom området Island, alla med framgång såsom synes av efterföljande anteckningar.

A) I FIP:s hedersklass utställde

Holger Crafoord, Sverige (prix d'honneur)

F.d. pseudonymen Ambjörn Falks magnifika samling med alla dyrbarheterna från de första emissionerna (skillingbrevet, blocken av skillingar och helark av thrir osv.) har tidigare beskrivits i fackpressen.

B) I tävlingsklass utställde

a) Milan Bokvaj, Tjeckoslovakien (brons)

Islands stämplor från 1873. En riktigt trevlig exposé från antikva-över kron- och nummer- till brostämplor. Mycket väl kommenterad. Samlingen saknade många av topparna på området men imponerade genom att vara sammanställd i ett land där intresset för Island som samlingsområde måste vara litet, och där någon inhemsk marknad för anskaffningar knappast torde finnas.

b) Kintzell Fröstrup, Norge (brons)

Närmast att betrakta som en katalogsamling över kungarikets emissioner. Av föga intresse för härdade Islands-samlare.

c) Bernhard Beskow, Sverige (silver)

Egentligen två exponat. Det ena bestod av B.B:s utsökta samling av ostämplade lyx- och praktexemplar av emissionerna t.o.m. I GILDI med alla nyanser representerade och komplett så när som på några märken som bara är kända i ett eller ett par exemplar. Det andra exponatet en del av B.B:s stämpelsamlingar, omfattande antikva, grotesk och kronstämplor. Häri saknades inte toppobjekten.

d) Sigfus Gunnarsson, Island (deltagarbevis)

Hela exponatet bestod av beställda rekbrev med 1969 års Nordenmärken, avsända från samtliga postanstalter i nordvästra Island (G. säges ha en likadan samling även för resten av Island). Idén var en analys i detalj av stämpeltyper och typerna av reketiketter. Av visst intresse för det lilla antalet specialister på moderna ortsstämplor men knappast lämpligt på en utställning av denna typ.

e) Jón Halldórsson, Island (deltagarbevis)

Här visades ostämplade helsaker med varianter. Väl presenterad, men såvitt vi kunde förstå saknades en del av topparna på området.

f) Lars Ingemann, Sverige (silver)

Lars visade åter sin vackra samling av aurmärken (perioden 1876-1904), vari man kanske särskilt imponeras av den väldiga bredden på thir-samlingen, som torde innehålla nästan allt som är värt att samlas inom området.

g) C. Angus Parker, Storbritannien (silver/brons)

Samlingen kallades "posthistoria och sjöpost" och bestod av en högst imponerande samling brev som fint exemplifierade användandet av t.ex. olika stämplor (med bl.a. många kron- och nummerstämplade brev) och icke minst skeppsbreven. Parkers kommentarer var en hel liten lärobok i dessa områden och gav bevis om verklig forskarmöda. Å andra sidan drogs exponatet ur estetisk synpunkt ned av dessa något blaffigt utformade och monterade kommentarer, vilket kan förklara att samlingen, som varit väl värd att belönas med silver, fick åtnöjas med en något lägre valör.

h) Folmer Østergaard, Danmark (silver)

Samlingen gällde Islands portosatser, men den presenterades i utställningskatalogen bara som "Island", vilket gjorde att många besökare säkert inte förstod finessen. Den bestod i att med enbart äktgångna brev, helsaker, fylgibréf etc., frankerade med rätt porto, illustrera portosatserna för försändelser vid olika tider, av olika slag (t.ex. rek. och ass.) och till olika länder. Detta är ett mycket svårare företag än man skulle kunna tro. Folmer känner detta område i grunden, och hans kommentarer var fulla av intressanta upplysningar. De var emellertid på grund av en något litan och svag textning ganska anställande att läsa.

i) Wolfgang Holz, Västtyskland (?)

En efteranmäld samling, som hade tilldelats exponat-nummer 731 (bland motivsamlingarna) men gällde nummerstämplarna. Skäligen ointressant i alla avseenden, blev ej heller belönad.

C) I ungdomsklassen utställde slutligen

Bent Ingemann, Sverige (diplom)

Bent utställde i två ramar FDC från 1929 (ej 1928, såsom angavs i katalogen) till 1952, för vilken tid väl samlingen var så komplett som det går att göra en sådan.

Balbobrev

Sedan sist (maj-rapporten 1974) har ännu ett reknummer på Hopflug-brev siktats, nämligen nr 176. (I ett spansk flygpostexponat på Stockholmia.)

Mera om Tollur

Först en rättelse till den översättning av artikeln om Tollur i isländska handboken, som utsändes med förra rapporten. På s. 5 i översättningen omtalas en stämpel med texten REBURS. Det riktiga är REBUTS. Felet är icke översättarens utan finns i originalartikeln i handboken, del VI, s. 65. På samma sida finns emellertid en bild av ett objekt stämplat på detta sätt, och av denna bild kan man vid närmare betraktande utläsa ordet REBUTS.

Vid användningen av frimärken för tullbetalning var det naturligtvis högvalörerna som framförallt gick åt i större kvantiteter. Hur kan det då komma sig, att även lågvalörer med Tollur-stämpel inte är alldeles ovanliga? Jo, härom berättade vår värderade medlem Jónas Hallgrímsson för sina bordskamrater vid klubbaftonen på Reisen. Det var så, att en importör av österrikiska skor till Island hade mycket tull att betala. Han hade emellertid också en springpojke, som var frimärkssamlare, och som hade fått löfte av chefen att få ta hand om de avstämplade frimärkena. För att få så många märken som möjligt, ordnade han det därför så att tullen erlades med stora mängder märken i lågvalörer och givetvis också i så många olika valörer som möjligt. Enligt Jónas torde de allra flesta Tollur-stämplade lågvalörerna härröra från denna pojkes "filatelistiska" verksamhet.

Var tre- ringade 236 någonsin i Vatnsleysa?

När Facit 1963 först presenterade nummerstämplarna, återgavs efter Nørgaard uppgiften att gamla treringade nummerstämpeln 236 - för Reykjavik - av misstag utsänts till brevsamlingsstället Vatnsleysa, då detta år 1929 fick sig tilldelat numret 236, men att felet senare tillrättats, så att Vatnsleysa fick riktig 236 av nya typen. (Även katalogen Islenzk Frimerki har uppgiften om treringade 236 i Vatnsleysa.)

I årets Facit har Per Hanner, som skrivit artikeln däri om nummerstämplarna, i stället sagt: "Den gamla treringade nummerstämpeln 236 för Reykjavik förekommer på märken från 1920- och 1930-talen. Det har tidigare antagits att stämpeln av misstag utsändes till Vatnsleysa, då detta kontor tilldelades nr 236, men åtskilligt talar mot denna hypotes."

Hanner berättade i sitt lilla anförande om nummerstämplarna vid Reisen-mötet, att han blivit ytterligare stärkt i sina dubier dagen förut, då han på Stockholmia kommit att samtala med den kände tyske experten och attestutfärdaren Dr. Debo, som spontant tagit upp frågan om inte detta med Vatnsleysa måste vara fel. Därför ställdes nu frågan till den på Reisen samlade isländska expertisen, om det inte var troligare att an-

vändningen av den gamla stämpeln på 20- och 30-talen skett i Reykjavik. Både Jónas Hallgrímsson och Jón Adalsteinn Jónsson svarade under kvälens lopp, att Vatnsleysa säkert aldrig haft stämpeln utan att den troligen använts vid en eller, i tur och ordning, två lokalkontor under Reykjavik (kanske Sogamýri). De skulle återkomma efter ytterligare forskning. Det skulle vara till stor hjälp om det fanns någon sådan 236 på brev, som kan ge antydning om avsändningsort. Vi efterlyser härmed sådana brev.

Det torde vara Hans Hals, som ursprungligen gjorde det ogrundade antagandet om felexpediering av en stämpel till Vatnsleysa.

Som bilagor
medföljer:

- 1) Medlemsförteckning
- 2) Serien 1100-års-jubiléet
- 3) Auktionslista till auktionen d. 28/11.